

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA

54 211 05 Kerámiaműves

Komplex szakmai vizsga

Szóbeli vizsgatevékenység

A vizsgafeladat megnevezése: Szaktörténet és szakismeret

A vizsgafeladat időtartama: 30 perc (felkészülési idő 15 perc, válaszadási idő 15 perc)
A vizsgafeladat értékelési súlyaránya: 30%

A 315/2013. (VIII. 28.) Korm. rendelet 3. § (2) bekezdésében foglaltak alapján a szakmai vizsga szóbeli tételait a 001136/2014-5522 számon kiadom.

EREDETIVEL MINDENBEN
MEGEGYEZŐ MÁSOLAT

Rudolf J. J.

Jóváhagyta:

Szakal Ferenc Pál
főosztályvezető

2014

NEMZETI MUNKAÜGYI HIVATAL
Szak- és Felnőttképzési Igazgatóság

Érvényes: 2014. január 14-től

Szakképesítés: 54 211 05 Kerámiaműves
Szóbeli vizsgatevékenység
A vizsgafeladat megnevezése: Szaktörténet és szakismeret

A vizsgafeladat ismertetése: Válaszadás a szaktörténeti és szakismereti vizsgakövetelmények alapján összeállított, előre kiadott tételsorból húzott kérdéskörre.

Egy-egy tétel tartalmazza a szaktörténeti és a szakismereti témaköröket is.

Szaktörténet:

- Az őskor és az ókori civilizációk kerámiája
- Az európai kerámia fejlődése a középkortól a XX. századig
- XX. századi és kortárs kerámia-porcelán
- A Távol- és Közel-Kelet kerámia kultúrája
- Az Észak- és Dél-amerikai kerámia

Szakismeret:

- Az agyag keletkezése, a kerámia nyersanyagai, fizikai és kémiai tulajdonságai
- A kerámia-porcelántermékek csoportosítása
- Nyersárukészítés a kézműves technikáktól a gyári technológiákig
- A mázak szerepe, fajtái, nyersanyagai - kerámia-porcelánfestékek
- Mázkészítés és mázhibák
- A kerámia-porcelántermékek szárítása, égetése, kemencetípusok és hőfokmérés

A tételhez segédeszköz nem használható.

A feladatsor első részében található 1-20-ig számozott vizsgakérdéseket ki kell nyomtatni, majd a lapokat pontosan kettévágni. Ezek lesznek a húzótételek.
A második részben található a tanári példány, mely az értékelést segíti.

A tételsor a 37/2013. (V. 28.) EMMI rendelet foglalt szakképesítés szakmai és vizsgakövetelménye alapján készült.

1. Mutassa be és jellemezze az őskor kerámiaművességét!

Hogyan keletkezik az agyagásvány és milyen tulajdonságai vannak?

- **Az őskori kerámiaművesség korszakai, ismert külföldi és magyarországi lelőhelyek**
- **Az őskor hiedelemvilága és kerámiatárgyai**
- **Az agyagásványok felépítése és keletkezése**

2. Jellemezze az ókori Egyiptom kerámiaművészetét!

Mutassa be egy fazekasműhely és a mai kerámiaműhelyek eszközeit, berendezését!

- **Az egyiptomi kerámiakultúra földrajzi, társadalmi környezete**
- **Egyiptomi szobrok és edények sajátosságai**
- **A kerámiakészítő eszközök, berendezések fejlődése**

3. Jellemezze Mezopotámia kerámiaművészetét!

Mondja el a nyersárukészítés módjait!

- **Mezopotámia földrajzi elhelyezkedése és társadalmi berendezkedése**
- **Jellegzetes ábrázolásmód az edényeken és épületelemeken**
- **Az ókorból is ismert kerámia nyersáru készítés módszerei és menete**

4. Jellemezze Kréta és Mükéné kerámiáit!

Mondja el a nyersáruszárítás menetét és berendezéseit!

- **Kréta állama, életmódja, vallása – a kerámia fejlődése a mίνoszi kor különböző szakaszaiban**
- **Mükénéi sírleletek, a kerámia edények jellegzetes formai jegyei és díszítésmódja**
- **A nyersáruszárítás módja és menete – a különböző szárító berendezések**

5. Mutassa be a görög kerámiaművészetet!

Hogyan határozza meg a kerámia fogalmát és a kerámiatermékek felosztását?

- **Az ókori görög demokrácia életének és hitvilágának megjelenítése a kerámiatárgyakon - a kerámiaedények stílusbeli és technikai sajátosságai a különböző korszakokban**
- **A kerámia fogalmi meghatározása és a termékfajták csoportosítása**

6. Jellemezze az etruszk és római kerámiákat!

Milyen kerámia-porcelán díszítési módokat ismer?

- **Az etruszk és római kerámiaművesség jelentősége**
- **Az etruszk és római edényformák és az agyagszobrászat ismert emlékei**
- **A díszítés sík és plasztikus lehetőségei**

7. Mutassa be az iszlám kerámiaművészetet!

Milyen kerámiafestékeket és díszítési módokat ismer?

- Az arab, a török, a perzsa és hispano-mór kerámia jellegzetes példái
- Az ornamentika és az arab írás megjelenítése a tárgyakon, épületeken
- Különbféle máz alatti és máz feletti színezési eljárások

8. Mit tudunk az itáliai reneszánsz majolikáról és a francia fajanszról?

Mi a máz fogalma, szerepe? Sorolja fel a máz alkotóelemeit, nyersanyagait! Mondja el a mázképződés folyamatát!

- A majolika és a fajansz meghatározása, formái és jellegzetes díszítőmotívumai
- Ismert műhelyek, alkotók
- A máz összetétele, alkotóelemei, tulajdonságai, viselkedése égetéskor

9. Jellemezze a német reneszánsz és a németalföldi kerámiát!

Hogyan lehet mázakat készíteni? Mondja el a mázazás folyamatát, technikáit!

- A német és németalföldi kerámia jellegzetes anyagai, formái és technikái
- A kályhacsempék és edények plasztikus díszítésmódja – kerámiaközpontok
- A mázkészítés módja, lehetséges formái, a mázazás módszerei

10. Mutassa be a XIII-XVIII. század közötti magyar kerámiát!

Milyen mázfajtákat ismer? Hogyan lehet megelőzni vagy javítani a mázhibákat?

- A középkori fazekasság cserépedényei, formai, technikai jellemzői
- A habánok tevékenysége a XVI. századi Magyarországon, első manufaktúrák létrejötte
- A különböző mázfajták tulajdonságai, a mázhibák okai és lehetséges javításuk

11. Mit tudunk a magyar népi fazekasságról?

Milyen foglalkozási ártalmakat ismer, hogyan lehet megelőzni az egészségkárosodást?

- **A népi életforma jellegzetes tárgyai az egyes magyarországi tájegységeken**
- **Ismert fazekas központokra jellemző anyagok, edényformák és díszítmények**
- **A különböző kerámiaanyagok, technológiák veszélyei és megelőzésük**

12. Hogyan indult el az európai porcelángyártás?

Mi a gipszásvány szerepe a kerámiagyártásban? Hogy készülnek a gipszformák?

- **A német porcelán története, fejlődése**
- **A porcelán étkészletek és szobrászat előképei, stílusjegyei**
- **A gipszásvány felhasználása a kerámiaiparban, a gipszmintakészítés menete**

13. Mutassa be a XVIII-XIX. századi francia, angol és orosz porcelángyártást!

Milyen hagyományos és új nyersáru-készítési technikákat alkalmaznak jelenleg a porcelángyártásban?

- **A különböző gyárak jellegzetes anyaghasználata, az orosz cári udvar megrendelése**
- **Az első európai porcelángyárak helyszínei és sajátos technikai megoldásai**
- **A porcelángyártás különféle gyártási módjai, a régi és mai technológiák összevetése**

14. Foglalja össze a magyar porcelángyártás történetét és jellemzőit!

Milyen porcelándíszítési technikákat ismer?

- **A porcelángyártás kialakulása Magyarországon, Holicstól az Alföldi Porcelángyárig**
- **A magyar porcelángyárak helyszínei és sajátos technikái**
- **A porcelándíszítés általánosan elterjedt és egyedi technikai megoldásai**

15. Jellemezze a XIX-XX. századi egyetemes kerámiaművészetet!

Hogyan lehet mázkísérleteket végezni, és hogyan viselkedik a máz az égetés során?

Milyen mázhibák fordulhatnak elő?

- Az egyedi és sorozatgyártott kerámia és porcelántárgyak világa
- A szecesszió, a Bauhaus stílus, a stúdiókerámia törekvései és ismert alkotói
- A mázkísérletek szerepe, a mázak megismerése és a mázhibák kiküszöbölése

16. Mutassa be az egyetemes kortárs kerámiaművészetet a kecskeméti Nemzetközi Kerámia Stúdió gyűjteménye segítségével!

Mondja el az égetés folyamatát a kemence berakásától a tárgyak kiszedéséig!

- Az egyedi és design kerámia törekvései napjainkban
- Európa, Amerika, Japán, Skandinávia, a Balti államok és művészeik
- Az égetés különböző fázisai az égetőkemence típusától függően

17. Jellemezze a magyar kerámiát a XX. század közepétől napjainkig!

Mit tud az égetési hőfokmérésről és a pirométekről?

- A kelet-európai kerámiaművészet sajátosságai a II. világháború után
- A képzőművészet hatása a 60-as évek után – az ezredforduló magyar kerámiái
- Égetési hőfok mérése színhőmérséklet és műszeres mérés alapján

18. Mutassa be a kerámia-porcelán design megjelenési formáit!

Hasonlítsa össze a kézműves és a sorozatgyártás technikai és formai jegyeit!

- A kerámia-porcelán design különböző stílusjegyei a II. világháború után
- Modernizmus itthon és külföldön – posztmodern kísérletek – mai design irányvonalak
- A kézműves gyártási módok és a sorozatgyártás technikai, formai követelményei

19. Jellemezze a tradicionális kínai és japán kerámia- és porcelánművességet!

Csoportosítsa a kerámiában használt nyersanyagokat képlékenységük szerint!

- Az évezredes távol-keleti kerámiakultúra nagy korszakai, műhelyei, sajátos technikái**
- A kínai és japán kerámia-porcelántárgyak eltérő formajegyei és díszítő-motívumai**
- Az alapanyagok tulajdonságainak módosulása az anyagösszetételtől függően**

20. Mit tudunk a prekolumbián kerámiáról?

Mutassa be a különböző kemencetípusokat és történeti fejlődésüket!

- Az évezredes indián kerámiakultúra karakteres formálási módjai**
- Maja, azték és inka kultúra rituális tárgyai, agyagszobrai és figurális edényei**
- A kemencetípusok csoportosítása az üzem mód és a tüzelőanyag alapján**

AZ ÉRTÉKELÉS SZEMPONTJAI

Tanári példány

1. Mutassa be és jellemezze az őskor kerámiaművességét!

Hogyan keletkezik az agyagásvány és milyen tulajdonságai vannak?

- Az őskori kerámiaművesség korszakai, ismert külföldi és magyarországi lelőhelyek
- Az őskor hiedelemvilága és kerámiatárgyai
- Az agyagásványok felépítése és keletkezése

Kulcsszavak, fogalmak:

- Őskőkor – újkőkor – rézkor – bronzkor – vaskor.
- Matriarchális társadalom, mágia, fetisizmus, totemizmus, animizmus,
- Termékenység- és halottkultusz (Kyklád - idolk, Körös-kultúra Vénusz szobrai, kocsi, állatalakok, tiszai kultúra), agyagedények, szobrok - bekarcolt, vésett minták, szalagdíszes, vonaldíszes, zsinórdíszes és fésűs kerámia.
- Az agyagásványok keletkezése mállással, elsődleges és másodlagos lelőhelyek.

2. Jellemezze az ókori Egyiptom kerámiaművészetét!

Mutassa be egy fazekasműhely és a mai kerámiaműhelyek eszközeit, berendezését!

- Az egyiptomi kerámiakultúra földrajzi, társadalmi környezete
- Egyiptomi szobrok és edények sajátosságai
- A kerámiakészítő eszközök, berendezések fejlődése

Kulcsszavak, fogalmak:

- Az Óbirodalom – Középbirodalom – Újbirodalom, a fáraók hatalma.
- Figurális ábrázolás, amulettek és nagyméretű korongolt edények sajátosságai.
- Az egyiptomi fajansz, alkáli mázak használata.
- A kerámiakészítési technika, a berendezések sajátosságai.
- A kerámiakészítéshez használatos gépek, biztonságos működtetésük, kéziszerszámok és használatuk.

3. Jellemezze Mezopotámia kerámiaművészetét!

Mondja el a nyersárukészítés módjait!

- **Mezopotámia földrajzi elhelyezkedése és társadalmi berendezkedése**
- **Jellegzetes ábrázolásmód az edényeken és épületelemeken**
- **Az ókorból is ismert kerámia nyersáru készítés módszerei és menete**

Kulcsszavak, fogalmak:

- A kőkori Elő-Ázsia – az óbabiloni kor – az újbabiloni kor társadalma.
- A sumér és akkád kultúra, majd a perzsa időszak kerámiájának jellemzői (szobrok, sztélék, korongolt ónmázás tároló edények geometrikus díszítéssel, szögmozaik, téglarelief figurális ábrázolással, a sokszorosítás megjelenése - Susa, Uruk, Babilon).
- Korongozás, ragasztás, összeillesztés - plasztikus formázási módok, préselés.

4. Jellemezze Kréta és Mükéné kerámiáit!

Mondja el a nyersáruszárítás menetét és berendezéseit!

- **Kréta állama, életmódja, vallása – a kerámia fejlődése a mίνoszi kor különböző szakaszaiban**
- **Mükénéi sírleletek, a kerámia edények jellegzetes formai jegyei és díszítésmódja**
- **A nyersáruszárítás módja és menete – a különböző szárító berendezések**

Kulcsszavak, fogalmak:

- Kréta – hajózás és kereskedelem - többféle hatás ötvöződése a kultúrában, fejlődés a mίνoszi kor különböző szakaszaiban (engóbbal festett, tökforma, karcolt, pontozott és vonaldíszes edények, talpas tálak, csőrös kancsók, női idolk, tengeri motívumok használata).
- Mükénéi sírleletek – a várépítészet maradványai – krétai hatások, a kerámiában a későbbi görög edényformák kialakulása, sávok, geometrikus díszítés – figurális elemekkel.
- A nyersáruszárítás szerepe és menete – a különböző szárítóberendezések.

5. Mutassa be a görög kerámiaművészetet!

Hogyan határozza meg a kerámia fogalmát és a kerámiatermékek felosztását?

- **Az ókori görög demokrácia életének és hitvilágának megjelenítése a kerámiatárgyakon - a kerámiaedények stílusbeli és technikai sajátosságai a különböző korszakokban**
- **A kerámia fogalmi meghatározása és a termékfajták csoportosítása**

Kulcsszavak, fogalmak:

- A görög kerámiák stílusváltozása: protogeometrikus stílus, archaikus vagy geometrikus stílus - fekete és vörös alakos vázafestészet.
- A jellegzetes vázaformák kialakulása. (amphora, kratér, pixis, stb.) Mitológiai témák a feketealakos vázákon, később a mindennapi élet eseményeinek megjelenítése.
- Tanagra-figurák, kisméretű agyagszobrok, használati tárgyak készítése sokszorosítással.
- Porózus és tömörre égő, különböző funkciójú kerámiatermékek felsorolása.

6. Jellemezze az etruszk és római kerámiákat!

Milyen kerámia-porcelán díszítési módokat ismer?

- Az etruszk és római kerámiaművesség jelentősége
- Az etruszk és római edényformák és az agyagszobrászat ismert emlékei
- A díszítés sík és plasztikus lehetőségei

Kulcsszavak, fogalmak:

- Etruszk állat alakú edények, kerámiaszobrászat – szarkofágok (Cerveteri).
- Római mécsesek, ornamentikus és relief díszítésű edények, terra sigillata.
- Római fazekas kemencék, ólommáz használata.
- A plasztikus és síkdíszítés anyagai és technikái a kerámiatárgyakon.

7. Mutassa be az iszlám kerámiaművészetet!

Milyen kerámiafestékeket és díszítési módokat ismer?

- **Az arab, a török, a perzsa és hispano-mór kerámia jellegzetes példái**
- **Az ornamentika és az arab írás megjelenítése a tárgyakon, épületeken**
- **Különbféle máz alatti és máz feletti színezési eljárások**

Kulcsszavak, fogalmak:

- Az arab kerámia - gabri típusú edények, arabeszk díszítések, lüszter használata.
- Török kerámia - ólommáz finom, aprólékos díszítés, fémedények formai világa.
- Perzsia – kerámiamozaik, csempeburkolat arabeszkekkel, növényi, állati figurákkal.
- Hispano-mór – lüszterezett, festéssel gazdagon díszített (Malaga, Valencia, Manises).
- Színező fém-oxidok, színtestek, engóbok és mázak színezése, nemesfém festékek, lüszterek tulajdonságai.

8. Mit tudunk az itáliai reneszánsz majolikáról és a francia fajanszról?

Mi a máz fogalma, szerepe? Sorolja fel a máz alkotóelemeit, nyersanyagait! Mondja el a mázképződés folyamatát!

- A majolika és a fajansz meghatározása, formái és jellegzetes díszítőmotívumai
- Ismert műhelyek, alkotók
- A máz összetétele, alkotóelemei, tulajdonságai, viselkedése égetéskor

Kulcsszavak, fogalmak:

- Az ónmáz kerámia (arabellók, dísztalak) terjedése Európában.
- Kifinomult technika és gazdag díszítésmód: gránátalma, levéldísz, állat, ember, tájkép, stb.
- Manufaktúrák – családi műhelyek (Faenza, Rouen - Robbia család, B. Palissy).
- A szilikátolvadék fajtái, összetétele, alkotóelemei, tulajdonságai, kristályos mázak.

9. Jellemezze a német reneszánsz és a németalföldi kerámiát!

Hogyan lehet mázakat készíteni? Mondja el a mázazás folyamatát, technikáit!

- A német és németalföldi kerámia jellegzetes anyagai, formái és technikái
- A kályhacsempék és edények plasztikus díszítésmódja – kerámiaközpontok
- A mázkészítés módja, lehetséges formái, a mázazás módszerei

Kulcsszavak, fogalmak:

- Kályhacsempék – plasztikus, színes, figurális díszítéssel.
- Rajna-vidéki kőcserép, sómázás ónfedelű korsók, kupák (Siegburg, Kreussen).
- A németalföldi kerámia (Delft – fehér alapon kék díszítésű fajansz).
- Mázkészítés (nyersmáz, frittelt máz).
- A cserép és a mázak előkészítése mázazáshoz.
- A mázazás gyakorlata (belsőzés, merítés, ráfolyatás, porlasztással).

10. Mutassa be a XIII-XVIII. század közötti magyar kerámiát!

Milyen mázfajtákat ismer? Hogyan lehet megelőzni vagy javítani a mázhibákat?

- **A középkori fazekasság cserépedényei, formai, technikai jellemzői**
- **A habánok tevékenysége a XVI. századi Magyarországon, első manufaktúrák létrejötte**
- **A különböző mázfajták tulajdonságai, a mázhibák okai és lehetséges javításuk**

Kulcsszavak, fogalmak:

- Középkori fazekasok, gölöncsérek, tálasok, tégláégetők – egyszerű karcolt díszű cserépedények, mécsesek, idomtégglák, padló- és kályhacsempék (Buda, Esztergom, Visegrád).
- Habán anabaptisták patikaedényei, korsói (díszítésük: állatfigurák és stilizált növényi motívumok, feliratokkal). Első kerámia manufaktúrák. (Holics, Tata, Pápa, Körmöcbánya, stb.)
- Nyersmáz, frittmáz, hamumáz, sómáz – hajszáltrepedések, tűszúrás, a máz összeugrásának oka és javítása.

11. Mit tudunk a magyar népi fazekasságról?

Milyen foglalkozási ártalmakat ismer, hogyan lehet megelőzni az egészségkárosodást?

- **A népi életforma jellegzetes tárgyai az egyes magyarországi tájegységeken**
- **Ismert fazekas központokra jellemző anyagok, edényformák és díszítmények**
- **A különböző kerámiaanyagok, technológiák veszélyei és megelőzésük**

Kulcsszavak, fogalmak:

- **Használati edények (tálak, köcsögök, bokályok, kancsók, fazekak, kulacsok), céhkancsók.**
- **Vidékenként jellemző anyagok, technikák és díszítések (Közép- és Felső-Tisza vidéke, Felvidék, az Alföld, Dunántúl, Erdély).**
- **Szilikózis, ólommérgezés, a terpentin hatása – óvintézkedések, megelőzés.**

12. Hogyan indult el az európai porcelángyártás?

Mi a gipszásvány szerepe a kerámiagyártásban? Hogy készülnek a gipszformák?

- **A német porcelán története, fejlődése**
- **A porcelán étkészletek és szobrászat előképei, stílusjegyei**
- **A gipszásvány felhasználása a kerámiaiparban, a gipszmintakészítés menete**

Kulcsszavak, fogalmak:

- J. F. Böttger porcelángyártási kísérletei - kőcserép, vasporcelán, fehérre égő porcelán.
- Meissen porcelángyár alapítása (csokoládézó készletek), J. Kändler – kínai, barokk és rokokó hatás – a porcelán a reprezentáció eszköze (asztaldíszek, zsebóratokok, parfümtartók).
- A gipsz (kalcium-szulfát) keletkezése és felhasználása.
- Gipszkeverés, gipszmintakészítés különböző formái.
- Gipszmagok, öntőformák és présformák – gipszes szerszámok, berendezések.

13. Mutassa be a XVIII-XIX. századi francia, angol és orosz porcelángyártást!

Milyen hagyományos és új nyersáru-készítési technikákat alkalmaznak jelenleg a porcelángyártásban?

- A különböző gyárak jellegzetes anyaghasználata, az orosz cári udvar megrendelései
- Az első európai porcelángyárak helyszínei és sajátos technikai megoldásai
- A porcelángyártás különféle gyártási módjai, a régi és mai technológiák összevetése

Kulcsszavak, fogalmak:

- Sèvres (lágyporcelán – sok aranyozás, pompadúrkék alapon színes madarak, virágok, gyümölcsök), Wedgwood (csontporcelán – rézmetszetek utáni, máz alatti díszítés és plasztikus díszítés, változatos formai kialakítás, matrica alkalmazása), szentpétervári cári porcelángyár fényűző, az udvar számára készülő dísztárgyak, készletek sok aranyozással.
- Porcelánkorongolás, öntés, be- és rákorongozás, ragasztás, tisztítás.

14. Foglalja össze a magyar porcelángyártás történetét és jellemzőit!

Milyen porcelándíszítési technikákat ismer?

- **A porcelángyártás kialakulása Magyarországon, Holicstól az Alföldi Porcelángyárig**
- **A magyar porcelángyárak helyszínei és sajátos technikái**
- **A porcelándíszítés általánosan elterjedt és egyedi technikai megoldásai**

Kulcsszavak, fogalmak:

- Holics (kőedény), Telkibánya (Regéc - saját alapanyagból – edények, dísztálak, sőtartók, pipa), Herend (Stingl Vince – Fischer Mór – bécsi és kínai hatás, technikai bravúrok - edények és kispasztikák), Zsolnay (építészeti és használati edények - eozin), Városlőd, Hollóháza, Alföldi Porcelángyár (szaniter, építészeti és edénygyártás modern technológia).
- Plasztikus díszítések (ragasztott, kivágott díszítmények), máz alatti és máz feletti festés (eozin máz, aranyozás, matricázás).

15. Jellemezze a XIX-XX. századi egyetemes kerámiaművészetet!

Hogyan lehet mázkísérleteket végezni, és hogyan viselkedik a máz az égetés során?

Milyen mázhibák fordulhatnak elő?

- Az egyedi és sorozatgyártott kerámia és porcelántárgyak világa
- A szecesszió, a Bauhaus stílus, a stúdiókerámia törekvései és ismert alkotói
- A mázkísérletek szerepe, a mázak megismerése és a mázhibák kiküszöbölése

Kulcsszavak, fogalmak:

- A szecesszió és a Bauhaus stílusjegyei a kerámia-porcelán tárgyakon.
- Erős nemzetközi kölcsönhatás, gyáranként, stúdióként, személyenként egyedi karakter kialakulása. (Picasso, B. Leach, Arabia gyár, Ulla Viotti stb.)
- Mázkísérletek előkészítése, dokumentálása, egyedi mázak készítése, a mázak viselkedése égetés során – mázhibák okainak felismerése, javításuk.

16. Mutassa be az egyetemes kortárs kerámiaművészetet a kecskeméti Nemzetközi Kerámia Stúdió gyűjteménye segítségével!

Mondja el az égetés folyamatát a kemence berakásától a tárgyak kiszedéséig!

- Az egyedi és design kerámia törekvései napjainkban
- Európa, Amerika, Japán, Skandinávia, a Balti államok és művészeik
- Az égetés különböző fázisai az égetőkemence típusától függően

Kulcsszavak, fogalmak:

- Posztmodern tárgyalakotás, a design új tendenciái, autonóm kerámia.
- Biennálék, szimpóziumok – 3-4 kortárs külföldi művész munkájának bemutatása.
- A kemence előkészítése, égetési segédeszközök használata a különböző kemencetípusoknak megfelelően, az égetés szakaszai, égetési hibák – balesetveszélyek.

17. Jellemezze a magyar kerámiát a XX. század közepétől napjainkig!

Mit tud az égetési hőfokmérésről és a pirométerekről?

- A kelet-európai kerámiaművészet sajátosságai a II. világháború után
- A képzőművészet hatása a 60-as évek után – az ezredforduló magyar kerámiái
- Égetési hőfok mérése színhőmérséklet és műszeres mérés alapján

Kulcsszavak, fogalmak:

- 1945-1960 (szecessziós és népművészeti előképek – a szocialista magyar kerámia fő képviselői: Gádor István, Gorka Géza murális és egyedi tárgyai, Kovács Margit szobrai).
- 1960-tól napjainkig (Schrammel Imre, Csekovszky Árpád és az újabb nemzedék munkái), Siklós és Kecskemét szerepe a kísérleti kerámia fejlődésében.
- Az égetési hőfok megállapítása szín alapjára, és Seger gúlával vagy pirométerrel.

18. Mutassa be a kerámia-porcelán design megjelenési formáit!

Hasonlítsa össze a kézműves és a sorozatgyártás technikai és formai jegyeit!

- A kerámia-porcelán design különböző stílusjegyei a II. világháború után
- Modernizmus itthon és külföldön – posztmodern kísérletek – mai design irányvonalak
- A kézműves gyártási módok és a sorozatgyártás technikai, formai követelményei

Kulcsszavak, fogalmak:

- A tömeggyártásra készülő kerámiatermékek sajátosságai itthon és külföldön.
- A modernista formatervezés társadalmi szerepvállalása – design stratégiák: skandináv és olasz design – magyarországi házgyári konyhaprogram – posztmodern irányzatok (Memphis csoport - Ettore Sottsass, De-Forma csoport – Vida Judit, Dobány Sándor).
- Legújabb technológiák (porsajtolás, 3D modellezés) magas technikai színvonal - új harmóniák igénye, környezettudatosság.
- A kétféle tárgyalkotási mód különbözősége a funkciók, a technikák és a felhasználói szándék szerint.

19. Jellemezze a tradicionális kínai és japán kerámia- és porcelánművességet!

Csoportosítsa a kerámiában használt nyersanyagokat képlékenyséjük szerint!

- Az évezredes távol-keleti kerámiakultúra nagy korszakai, műhelyei, sajátos technikái**
- A kínai és japán kerámia-porcelántárgyak eltérő formajegyei és díszítő-motívumai**
- Az alapanyagok tulajdonságainak módosulása az anyagösszetételtől függően**

Kulcsszavak, fogalmak:

- Kína (Han, Tang, Sung, Ming dinasztiák – domborműves, ólommázás, kőcserépedények, porcelán feltalálása, szeladonmáz, egyszínű mázas edények, karcolt, festett – szimbolikus és mitológiai díszítések). A japán fazekas dinasztiák – kőcserép – buddhista teaszertartások – Seto, Bizen – rakuégetés, Imari porcelán.
- Képlékeny agyagok formálhatósága, a nem képlékeny nyersanyagok szerepe a gyártásban, olvadékképző anyagok.

20. Mit tudunk a prekolumbián kerámiáról?

Mutassa be a különböző kemencetípusokat és történeti fejlődésüket!

- Az évezredes indián kerámiakultúra karakteres formálási módjai
- Maja, azték és inka kultúra rituális tárgyai, agyagszobrai és figurális edényei
- A kemencetípusok csoportosítása az üzem mód és a tüzelőanyag alapján

Kulcsszavak, fogalmak:

- Az indián kultúrák hiedelemvilága, rituális tárgyaik – pl. termékenység szimbólumok, esőistenek napon szárított agyagfigurái (kengyelkiöntős edények, ember, állat alakú edények).
- Földszínek használata, festett, karcolt geometrikus és plasztikus díszítések.
- Ősi égetőkemencék, nyílt gödrű, veremkemence, egyiptomi, mezopotámiai hengeres kemence, ógörög – római kupolás – földpados japán kemence, kínai porcelánkemence, távol-keleti sokkamrás kemence. Modern kemencék: ónémet palack alakú kemence, báránfalas kemence, folyamatos égésű Hofmann-kemence, alagútkemence.
- Fatüzeléses, olaj-gáz üzemű, elektromos kemencék.

